

ВИРАЖЕННЯ ОЦІНКИ ЧЕРЕЗ ПОРІВНЯННЯ У РОМАНІ К.ХОСЕ СЕЛИ "РОДИНА ПАСКУАЛЯ ДУАРТЕ" ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

У статті висвітлено питання відтворення українською мовою засобів вираження оцінки, а саме порівняння, на матеріалі художнього перекладу роману Каміло Х. Сели "Родина Паскуалья Дуарте".

Ключові слова: оцінка, суб'єкт оцінки, об'єкт оцінки, абсолютна оцінка, оціночний компонент, шкала оцінки, порівняння, перекладацькі трансформації.

Переклад художніх творів – один із найскладніших видів письмового перекладу, адже він вимагає від перекладача високої мовної і мовленнєвої компетенції, широких фонових знань, а також обізнаності зі стилем автора, контекстом створення твору та усвідомлення спільного і відмінного між мовними картинками світу автора та читача.

Художній стиль відрізняється від інших стилів мови наявністю високого ступеня образності та експресивності. Ще однією важливою його характеристикою є авторська оцінка, яка може бути позитивною чи негативною, об'єктивною чи суб'єктивною, абсолютною або ж відносною. Також оцінка може бути створена за допомогою різноманітних мовних засобів. У цій статті ми розглянемо порівняння як спосіб вираження оцінки та способи його коректного відтворення у перекладі.

Актуальність вивчення поняття оцінки та засобів її вираження пояснюється тим, що оцінка як універсальна лінгвістична категорія є одним із найважливіших елементів процесу комунікації. За останні роки було написано багато наукових робіт, присвячених визначенню лінгвістичного поняття оцінки, виділенню її видів, проблем співвідношення оцінки та емоції, вивчення особливостей лексичного вираження оцінки, реалізації її у словосполученнях та синтаксичних конструкціях оціночної номінації, вираження оцінки в тексті, оцінки в синонімії, аналізу прагматичних особливостей оціночних висловлювань тощо. Зокрема, проблемам дослідження оцінки присвятили свої роботи такі мовознавці, як Арнольд І.В.,

Арутюнова Н.Д., Вольф О.М., Пазич Н.В., Філіпов А.В., Хідекель С.С., Хапсіроков О.Л., Кайки М.Ю., Космеда Т.А., Ільїн Е.П., Наумов В.В., Фінкель А.М., Телія В.М. та багато інших.

Новизна пропонованого дослідження полягає в тому, що перекладознавчий аналіз відтворення порівняння як засобу вираження оцінки вперше проводиться на матеріалі творів іспаномовних письменників та їх українських перекладів. **Метою** статті є детальний аналіз порівняння як засобу вираження оцінки та шляхів його відтворення у перекладі. **Об'єктом** дослідження є оригінальний роман К.Хосе Сели "Родина Паскуаля Дуарте" (1942) і його переклад, виконаний С. Боршевським (2010). **Предметом** дослідження є іспанські порівняння як засоби вираження оцінки та лексико-стилістичні трансформації, що використовує перекладач, відтворюючи їх в українських перекладах.

Як відомо, мовна особистість як суб'єкт мовної діяльності не лише дає об'єктивну інформацію про навколишній світ, але при цьому виражає і суб'єктивне ставлення до світу – свої емоції, почуття, оцінки, бажання [1, 249 – 252].

Однією із найбільш поширених функцій, яку реалізує індивід у процесі комунікації, це передача оціночного ставлення до конкретних фактів чи явищ об'єктивної дійсності. Оцінка може бути виражена на різних мовних рівнях: фонетичному, морфологічному, лексико-семантичному, синтаксичному та стилістичному.

У нашій роботі ми зосередили увагу на стилістико-синтаксичному рівні, а саме на вираженні оцінки через порівняння. Вживання тропеїчного засобу саме по собі передбачає високий ступінь експресивності виразу, тому у статті розглядається саме експресивна оцінка.

Важливо зазначити, що в основі оцінки лежить порівняння. Важливим аспектом для тлумачення категорії оцінки є шкала оцінки. Вона слугує засобом розрізнення емотивно-оцінних значень слів та виразів, містить не лише вказівку на ступінь наростання або зменшення певної якості, але ще й відображає певну оціночну модифікацію цієї якості у вигляді квазістереотипу, що характерний для мовної картини певної лінгвокультурної спільноти [2, 49-50].

Як відомо, порівняння побудоване на зіставленні двох явищ, предметів, фактів і слугує для пояснення одного з них за допомогою іншого. Стилістична роль порівнянь полягає у виділенні певної особливості предмета чи явища, яка виступає дуже яскраво у того предмета, з яким порівнюється якість конкретне явище.

Порівнюватись може все – живе й неживе, фізичне й психічне, конкретне й абстрактне.

О.Потебня називав порівняння найвищою мірою поетичним, досконалим і такою ж мірою природним та правдивим. "Яким би не було прекрасним порівняння, але воно примушує нас думати про багато чого такого, що зовсім не становить необхідної належності мислимого суб'єкта, воно нас розважає, краще сказати, саме є відсутністю тієї зосередженості, без якої немає строгого мислення". Водночас він вказував на непросту структуру порівняння, яка складається з двох чуттєвих образів, що самостійно поєдналися, особливо в первісних реченнях, та мають певну "недосконалість і недостатність для цілої думки" [4, 43].

У порівнянні розрізняють суб'єкт порівняння (те, що порівнюють), об'єкт порівняння (те, з чим порівнюють) і ознаку, за якою один предмет порівнюється з іншим. Ознака може визначатися за кольором, формою, розміром, запахом, відчуттям, якістю, властивістю тощо. Розрізняють порівняння логічні та образні. За умови логічних порівнянь встановлюється ступінь схожості чи відмінності між предметами одного класу, беруться до уваги всі властивості, якості, ознаки порівнювальних предметів, але виділяється щось одне. Логічні порівняння використовуються в науковому, офіційно-діловому, розмовному стилях, однак, перш за все, воно є характерною ознакою художнього стилю. Образне порівняння відрізняється від логічного тим, що воно виокремлює одну найвиразнішу ознаку і робить її основною, лишаючи поза увагою всі інші [4, 359-360].

Слова у порівнянні, взаємодіючи, вступають між собою у комплексні відношення, що виражаються в семантичних типах. Під поняттям "семантичний тип" розуміють поєднання складників порівняння в семантичний комплекс за певним принципом (напр., асоціативним, родовидовим чи синонімічно-антонімічним), який є новою знаковою одиницею. Встановлення семантичних типів порівнянь можна здійснювати на різній основі. Так, можна визначити семантичні типи за синонімічно-синонімічною та синонімічно-антонімічною ознаками: конкретне-конкретне, живе-неживе, конкретне-абстрактне, абстрактне-конкретне, абстрактне-абстрактне [5, 1986]; можна за належністю компонентів порівняння до семантичних полів – різних чи того самого: людина-людина, людина-тварина, людина-природа, людина-предмет, явище природи-явище природи, предмет-предмет, явище природи-

предмет, тварина-тварина, звук-звук, людина-вогонь, предмет-явище природи, предмет-тварина, тварина-людина, тварина-явище природи, тварина-предмет. Отже, як суб'єктом, так і об'єктом порівняння може бути будь-яке явище дійсності. Вибір компонентів порівняння не випадковий, це результат внутрішньої логіко-семантичної перцепції світу, засіб створення своєрідного ідейно-художнього змісту твору [6, 211].

Як уже зазначалося раніше, вживання порівняння для вираження оцінки є характерним для художнього стилю, зокрема через особливу роль оціночних конотацій. Для адекватного відтворення оцінки, потрібно проаналізувати лексичне значення кожного окремого лексико-семантичного варіанта слова, яке у свою чергу, містить кілька складників, оскільки значення слова має два типи мовної інформації: денотативну, тобто таку, що складає предмет повідомлення, та конотативну – таку, яка пов'язана із умовами та учасниками комунікації. Саме другий тип, конотація, містить емоційний, оціночний, експресивний та стилістичні компоненти значення. В.М. Телія говорить про те, що конотація як експресивно маркований макрокомпонент семантики є продуктом оціночного сприйняття у відображенні дійсності в процесах номінації. Адже основна функція конотації – це функція сприйняття і вона невідривно пов'язана із прагматикою мови [2, 22]. Проблема розділення компонентів конотації має велике значення для стилістичного аналізу, оскільки вплив, що чинить конотація слів на читача може бути різним [7, 55 – 58]. Варто зазначити, що емоційні, експресивні, оціночні та стилістичні компоненти лексичного значення часто вживаються одночасно, тому їх часто змішують, а ці терміни вживають як синоніми. Однак, співпадання компонентів не є обов'язковим та наявність одного із компонентів не гарантує присутність усіх інших. Оціночний компонент пов'язаний із предметно-логічним, тобто він уточнює та доповнює його і може входити у словарну дефініцію. На відміну від емоційного компонента, оціночний компонент не сприяє факультативності чи послабленню синтаксичних зв'язків [7, 53 – 55].

Як правило, категорія оцінки визначається як прагматично-семантична категорія, представлена сукупністю мовленнєвих одиниць з оцінним значенням на всіх мовленнєвих рівнях, що виражають позитивне, негативне чи нейтральне ставлення мовця до змісту повідомлення та спрямовані на реалізацію певної комунікативної інтенції [8, 68 – 76]. Варто зазначити, що правильне

усвідомлення такого ставлення залежить від правильного сприйняття світу, розуміння контексту та стилю автора у цілому.

Загалом, якщо говорити про місце оціночних конотацій у різних функціональних стилях, то воно досить відмінне. Такі конотації часто зустрічаються в ораторських промовах, але не є типовими для наукового та офіційно-ділового стилів. У нашій статті ми розглядаємо оцінку, що вживається саме в художній літературі. Проаналізувавши роман К. Хосе Сели, можна стверджувати про те, що оціночні конотації, виражені за допомогою порівняння, є характерною рисою для сучасної іспаномовної літератури, а їх відтворення може викликати певний ряд складнощів.

Розглянутий твір написаний від першої особи, саме тому складається враження, що головний герой говорить голосом автора. Усі оцінки вираження через порівняння у творі є суб'єктивними та виражають ставлення головного героя-автора до тих чи інших подій чи героїв твору. Твір написаний у досить мінорному тоні, саме тому більшість із оцінок, що зустрічаються у творі, є негативними.

- *¡La mujer que no llora es como la fuente que no mana, que para nada sirve, o como el ave del cielo que no canta, a quien, si Dios quisiera, le caerían las alas, porque a las alimañas falta alguna les hacen!* [2, 24] – Жінка без сліз – наче джерело без води, ні на що не здатне, або наче пташка в небі, яка не співає: якби Господь захотів, у неї відпали б крила, бо тваринам вони не потрібні [1, 64] – наведене порівняння є вираженням характеристики однієї з героїнь роману. Фрагмент містить надзвичайно образне розширене порівняння. Читаючи такі рядки, образ героїні та її оцінка з боку автора яскраво виникає в уяві. Для адекватного відтворення перекладач ужив певні модифікації: зміна частини мови: дієслово → прийменник + іменник та перестановки. Образи та, головне, оцінка автора збережена і чітко відтворена;

- *... tenía un humor que se daba a todos los diablos y un lenguaje en la boca que Dios le haya perdonado...* [2, 14] – ... вдачу мала препаскудну, а з її язика постійно зривалося щось таке, що нехай її Господь простить... [1, 39] – у наведеному перекладі зустрічаємо негативну оцінку характеру героїні роману. Автор порівнює її вдачу із вдачею диявола. У перекладі, у свою чергу, порівняння втрачене та компенсоване прикметником "препаскудний". Така трансформація застосована через різницю у мовній нормі. Однак, можливим є такий переклад "вона мала диявольську вдачу". Друге порівняння "un lenguaje en la boca que

Dios le haya perdonado" відтворено без значних змін – "а з її язика постійно зривалося щось таке, що нехай її Господь простить", порівняння збережено. Перекладач застосував модифікації та перестановки для перекладу другої частини речення;

- *Una leona atacada no tuviera aquel gesto que puso mi mujer* [2, 48] – *Поранена левиця не оцирилася б так, як моя дружина* [1, 112] – у цьому порівнянні автор надає негативну оцінку діям головної героїні, він порівнює її із пораненою левицею. В українській мові природніше б звучало порівняння із "пораненою вовчицею". Але задля збереження природного звучання та збереження національної самобутності твору, перекладач зберігає суб'єкт порівняння. Серед виконаних трансформацій: уточнення (*no tuviera aquel gesto – не оцирилася б так*), вилучення та перестановки;

- *...si me privaban de aquel olor me entraban unas angustias como de muerte* [2, 12] – *... в юності, відірваний од цього запаху, я відчував просто-таки смертельну туго* [1, 33] – у наведеному прикладі К. Хосе Села порівнює свої відчуття із смертельною тугою. У перекладі неузгоджене означення трансформується в узгоджене. Виконаний переклад вдалий.

Отже, проаналізований матеріал говорить про те, що важливу роль грає правильне трактування намірів автора під час застосування того чи іншого об'єкта порівняння. Така інтенція не завжди є зрозумілою після першого перегляду, а отже, потребує більш детального дослідження.

Як відомо, оцінка – це суб'єктивно-об'єктивне чи об'єктивно-суб'єктивне ставлення людини до об'єкта, виражене мовними засобами. На реальний світ накладається сітка цінностей окремої людини, формуючи її індивідуальну, аксіологічну "картину світу", а також систему цінностей соціуму, причому оцінна "картина світу" суб'єкта та соціуму можуть не співпадати [9]. Подібне неспівпадіння може бути характерним не лише для окремого суб'єкта та соціуму загалом, але й для представників різних народів. Мова, а відповідно і література, є відображенням народу, його культури та світосприйняття. Саме тому, адекватне відтворення "картини світу" засобами іншої мови є одним із найскладніших завдань для перекладача.

Роман К. Хосе Сели сповнений не лише образами типовими для іспаномовної культури, але й певними ідеообразами автора, що є відображенням його індивідуального світосприйняття. Саме

адекватне відтворення таких порівнянь стало одним із завдань перекладача С. Борщевського під час роботи над романом "Родина Паскуаля Дуарте":

- *...que se ponía como un basilisco... [2, 15] – ...тоді вона лютувалася, мов дракон... [1, 40]* – у перекладі іменник *basilisco* відтворено за допомогою ситуативного відповідника *дракон*. І *василіск*, і *дракон* є міфічними тваринами, проте така тварина як *василіск* може бути невідома українському читачу, саме тому перекладач здійснює заміну на створіння, схоже за зовнішніми та внутрішніми характеристиками, і більш знайоме та зрозуміле для українського світогляду – *дракон*;

- *... venía borracho como una bota... [2, 16] – ... був п'яний як чин... [1, 44].* – у наведеному прикладі суб'єкт порівняння *bota* (бурдюк, чобіт) є досить нетиповим; таке порівняння можна вважати індивідуальним. Адже зазвичай в іспанській мові говорять: "*borracho como una cuba/lemur*". У такому випадку перекладач повинен уважно проаналізувати вираз для того, щоб правильно зрозуміти та адекватно відтворити оцінку автора. С. Борщевський застосовує фразеологічне порівняння, що досить вдало передає задум автора. Крім того, для української мови характерні такі вирази: *п'яний у дим/як земля/як ніч*;

- *... tenía la mirada de los confesores, escrutadora y fría, como dicen que es la de los linceos... un temblor recorrió todo mi cuerpo; parecía como una corriente que forzaba por salirme por los brazos, el pitillo se me había apagado... [2, 12] – ... тепер я розумію, що погляд у неї був, наче в сповідальника – пильний та холодний, як то кажуть, рисячий... а тоді мене всього пройняв дроз, мовби якийсь струм силювався вийти з мене через руки. Недопалок, який я смоктав, погаснув... [1, 36-37]* – у наведеному прикладі погляд жінки порівнюють із поглядом сповідальника та рисі, називаючи його таким самим "*холодним та пильним*". Суб'єкти порівняння є нетиповими для українського читача, адже природніше б було назвати погляд "*крижаним*", "*холодним, мов лезо ножа*". Однак перекладач вирішує зберегти колорит оригіналу, саме таким чином у перекладі виникає "*рисячий погляд*". У наведеному фрагменті присутнє ще одне порівняння: "*un temblor recorrió todo mi cuerpo; una corriente que forzaba por salirme por los brazos*" – "*тремтіння, мовби якийсь струм силювався вийти з мене через руки*". Автор дає оцінку стану героя. Порівняння надзвичайно образне, адже ми дуже яскраво можемо уявити, яким чином може впливати струм на

людину та яку реакцію викликати. Для відтворення українською мовою обох порівнянь було застосовано мінімальну кількість трансформацій, а саме лише перестановки з метою збереження ідіостилю автора.

Отже, можна зауважити, що під час відтворення порівнянь, які виражають оцінку автора через призму типової для нього картини світу, потрібно надзвичайно уважно зважати на ідею, яку хотів передати автор. Але, якщо зберегти структуру, то зміст може залишитися незрозумілим для читача мови перекладу. Саме тому заміни, пояснення, розширення, синонімічні заміни та навіть певне одомашнення можуть бути досить виправданими для перекладу подібних порівнянь.

Крім того, варто зауважити, що більшість із порівнянь не є типовими виразами для іспанської мови, а спрямовані на уяву та образне мислення читача. На цей факт потрібно також зважати у перекладі.

Як відомо, структура оцінки визначається як модальна рамка, яка накладається на висловлювання та не співпадає ні з його лексико-семантичною структурою, ні з синтаксичною. Обов'язковими елементами оціночної модальної рамки є експліцитний чи імпліцитний об'єкт оцінки, що означає особу чи соціум, з боку якого надається оцінка; об'єкт оцінки і оціночний елемент, а також "точка відліку", включаючи шкалу оцінок та оціночні стереотипи. Суб'єкт і об'єкт поєднуються спеціальними аксіологічними предикатами, предикатами почуття, ставлення та іншими, які не завжди присутні у висловлюваннях. Семантичний зв'язок оцінювальних слів та означень об'єкта оцінки відбувається на основі аспекту оцінки, що вказує на ознаки об'єкта, за якими він оцінюється. До структури оцінки також входять оціночні критерії та мотивації, класифікатори, що вказують на аспект оцінки, різноманітні інтенсифікатори та деінтенсифікатори. У порівняльній оцінці до модальної структури включають додаткові елементи, а саме те, із чим порівнюється, ознака, відповідно до якої відбувається порівняння [10, 9].

Особливу увагу потрібно звернути на оціночні стереотипи. На нашу думку, таке поняття досить тісно пов'язане із картиною світу та значною мірою впливає на вибір суб'єкта порівняння з боку автора. Подібно до відмінностей у світосприйнятті носіїв різних мов, відмінності у вживанні оціночних стереотипів можуть становити певну складність для точного відтворення тексту оригіналу в перекладі:

- .... *y alto y gordo como un monte.....* [2, 14] – ....
високий і товстий, мов гора... [1, 37] – автор порівнює статуру чоловіка із горою, а перекладач своєю чергою точно відтворює текст оригіналу. Однак, варто зазначити, що подібне порівняння не є типовим для української мови, адже в українській мові зазвичай вживають такі порівняння: *високий як смерека/жердина/тополя, товстий як слон/свиня /копиця; жирний як піч; як міх*. На нашу думку, перекладач мав на меті зберегти автентичність тексту і саме тому зберіг вказане порівняння, та оскільки подібне порівняння, не дивлячись на не типовість, є досить зрозумілим, то подібний переклад є виправданим;

- *Pateaba como un león* [2, 21] – *Він хвицався, наче лев* [1, 56] – у наведеному прикладі автор надає негативну оцінку герою твору, порівнюючи його нором із нором лева. Перекладач вдався до дієслова "хвицатися", що є дещо рідковживаним та означає "виявляти нором, упиратися, капризувати". На нашу думку, в оригіналі мова йшла про те, що герой "лютував, наче лев". Адже дієслово "хвицатися" семантично не співвідноситься із суб'єктом порівняння "левом" і таке порівняння не є вдалим. Натомість "мати нором, сердитись чи лютувати, як лев" є зрозумілим для українського читача;

- *Estaba en la misma posición que una lechuga ladrona a quien hubiera cogido el viento...* [2, 24] – *Він лежав, наче сова-крадійка, наздогнана подувом вітру* [1, 63] – у цьому прикладі автор надає дуже цікаву характеристику стану героя. Він порівнює його стан із станом птаха, а саме "сова-крадійки". Перш за все, таке порівняння звучить дивним для українського читача, адже для нього більш звичним звучало б порівняння з "сорокою-крадійкою". У своїй роботі перекладач стикається із проблемою відтворення суб'єкта порівняння, що є певним стереотипом для іспаномовного читача та може бути незрозумілим для українця. Перекладач вирішує зберегти об'єкт порівняння з метою більш точного відтворення іспаномовної дійсності. Під час перекладу застосовано такі трансформації, як заміна частини мови, синонімічна заміна, конкретизація та генералізація;

- ... *allá, a lo lejos, como una tortuga baja y gorda, como una culebra enroscada que temiese despegarse del suelo, Almendralejo comenzaba a encender sus luces eléctricas* [2, 12] – ...
вдалині, наче велика приземкувата черепаха або скручена клубком змія, яка боїться відірватися від землі, запалював свої електричні

вогні Альмендралехо [1, 35]. – у цьому прикладі ми можемо ознайомитися із оцінкою, яку автор надає містечку Альмендралехо, порівнюючи його із *"una tortuga baja y gorda"* та *"una culebra enroscada que temiese despegarse del suelo"*. У перекладі маємо "велику приземкувату черепаху", хоча в оригіналі вона – приземкувата та товста. Вважаємо, що більш доречним було б точно відтворити оригінал та залишити означення *"товста та приземкувата"*. Синонімічна заміна перекладача є виправданою та досить вдалою. Другий об'єкт порівняння – *"скручена клубком змія"*. У перекладі застосовано перестановку та розширення. Наведені порівняння є чудовим прикладом ідіостилу автора, а їх збереження і точне відтворення є дуже важливим для повноцінної передачі атмосфери твору.

Отже, переклад порівняння, що виражає оцінку, вимагає правильного розуміння та тлумачення оціночних стереотипів, адже вони, у свою чергу, складають частину світогляду автора та читача і можуть різнитися.

Проаналізувавши порівняння, що виражають оцінку у творі К. Хосе Сели можна зробити такі висновки. В іспанській мові для вираження оцінки часто використовують порівняння вчинків, вдачі, настрою людей із подібною поведінкою тварин. Саме у таких порівняннях можна чітко помітити різницю у світосприйнятті двох народів. Для іспанців через географічне положення, а саме близькість до Африки, природним є порівняння із левом, риссю, скорпіоном, черепахою і под. В українській мові зазвичай порівняння містить посилання на тварин, які більш звичні для нас, а саме – вовка, зайця, змії, лисиці тощо. У перекладі автор намагається зберегти суб'єкт порівняння задля того, щоб відтворити та точніше передати атмосферу твору. У певних випадках таке збереження та точне відтворення є виправданим. Хоча можлива ситуація, коли для іншомовного читача порівняння не буде зрозумілим через різницю у мовних картинах світу. У таких випадках виправданою буде певна адаптація, а у деяких випадках, навіть, одомашнення.

Для відтворення порівняння, що виражає оцінку, у проаналізованому тексті було застосовано різноманітні трансформації: перестановки, модифікації, генералізацію, вилучення та заміни. Основні складнощі, що можуть виникнути під час перекладу подібних порівнянь, полягають у правильному, адекватному та, найголовніше, зрозумілому для читача відтворенні.

Адже суб'єкти порівняння втілюють світосприйняття та світовідчуття представників певних націй. Завдання перекладачу – відтворити порівняння, що виражають оцінки, таким чином, щоб не лише зберегти атмосферу та автентичність твору, а й створити образ, зрозумілий іншомовному читачу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Яновець А. І. Прагматика засобів вираження негативної оцінки у сучасній англійській мові. // Лінгвопрагматичне вивчення мовних одиниць. Розділ 8. – Донецький національний університет, 2007 – Вип.4 – С. 249 – 252.
2. Теля В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. – М.: "Наука", 1986 – 136 с.
3. Святовець В. Ф. Словник образотворчих засобів. – К.: КНУ ім. Т.Шевченка. Інститут журналістики, 2003 – 178с.
4. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Стилістика української мови. – К.: Вища школа, 2003. – 462с.
5. Кожевникова Н. А. Типы повествования в русской литературе XIX – XXвв. – М.: Институт русского языка РАН, 1994. – 335с.
6. Маковець // Гудзь Ю. А. Семантичні типи українських художніх порівнянь // Мовні і концептуальні картини світу: Збірка наукових праць. – Вип. 26. – книга 2 – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. – С. 210 – 213.
7. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык. – М.: "Наука", 2002 – 316 с.
8. Бобошко Т. М. Вербальні засоби вираження естимаційної складової реактивних реплік. // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. – К.: Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України, 2012 – С. 68 – 76.
9. Дейна Л. Прагмарелевантні засоби вираження суб'єктивної оцінки в щоденниковому дискурсі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Almpolt/2012_1/Deyna.pdf.
10. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/121624/>.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Села Каміло Хосе. Родина Паскуаля Дуарте. Пер. з ісп. С. Борщевський. – К.: КМ, 2010.
2. Cela Camilo José. La familia de Pascual Duarte. // [http://bdigital.bnjm.cu/docs/libros/PROC2-12657/La%20Familia % 20de% 20Pascual%20Duarte.pdf](http://bdigital.bnjm.cu/docs/libros/PROC2-12657/La%20Familia%20de%20Pascual%20Duarte.pdf)

Заденская К.Э., асист.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

**ВЫРАЖЕНИЕ ОЦЕНКИ ЧЕРЕЗ СРАВНЕНИЕ В РОМАНЕ
К.ХОСЕ СЕЛЫ "СЕМЬЯ ПАСКУАЛЯ ДУАРТЕ" И ЕЕ
ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ В УКРАИНСКОМ ПЕРЕВОДЕ**

В статье рассматривается вопрос передачи на украинский язык средств выражения оценки, а именно сравнения, на материале художественного перевода романа К.Хосе Селы "Семья Паскуалья Дуарте".

***Ключевые слова:** оценка, субъект оценки, объект оценки, абсолютная оценка, оценочный компонент, шкала оценки, сравнение, переводческие трансформации.*

Zadenska K., assist.,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

**EVALUATION EXPRESSION THROUGH COMPARISON IN
THE NOVEL OF C.JOSE CELA "THE FAMILY OF PASCUAL
DUARTE" AND ITS REPRODUCTION IN THE UKRAINIAN
TRANSLATION**

This article deals with the reproduction into Ukrainian of the means of the evaluation expression, in particular comparison on the material of the translations of the novel of C.Jose Cela "The Family of Pascual Duarte".

***Key words:** evaluation, subject of evaluation, object of evaluation, absolute evaluation, evaluation component, evaluation range, comparison, translation transformations.*